І чужому научайтесь, Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIX. Ч. 142. TWO SECTIONS (SECTION I) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 5-го СЕРПНЯ (AUGUST) 1972 No. 142. VOL XXIX.

КОРОТКІ ВІСТКИ

П'ятниця, 4 серпня 1972

ГРУПА ДЕМОКРАТИЧНИХ І РЕСПУБЛІКАНСЬКИХ СЕНАТОРІВ плянує виступити у Конгресі з резолюцією, в яку були б включені деякі застереження щодо підписаних між ЗСА і Совєтським Союзом договорів про обмеження агресивних зброєнь, зокрема ж наступальних й оборонних ракет. Підтримує цю ініціятиву сам Уряд през. Ніксона, щоб мати більше аргументів у своїх дальших переговорах із совєтським урядом.

В МІСТІ БЕРКЛІ В КАЛІФОРНІЇ закінчився 21-денний страйк чистільників вулиць, у висліді якого на всіх вулицях і площах повиростали гори невивезеного сміття. Страйкувало 400 робітників, членів трьох різних робітничих спілок. В середу 2 липня ц. р. вони почали повертатися до праці.

ПІД ЧАС СУДОВОГО ПРОЦЕСУ НАД АРТУРОМ Г. БРЕМЕРОМ, спричинником атентату на губернатора Алабами і демократичного кандидата на номінацію у Президенти Джона Воллеса в дні 15 травня ц. р. прочитано записи із щоденника Бремера, із яких виходить, що він плянував убити през. Ніксона. Мав відбутися цей атентат у Канаді, куди прибув Бремер автом із двома схованими в ньому пістолями в той час, як там — в днях 13-15 квітня — през. Ніксон відбував свої відвідини в Оттаві.

ПІД ЧАС ЦЬОГОРІЧНОЇ КОНВЕНЦІЇ КОНСЕРВАТИВНОЇ АМЕРИКАНСЬКОЇ ПАРТІЇ, як третьої поруч Республіканської і Демократичної, яка почалася в четвер цього тижня у Луїсвіллі в Кентакі, мав би зголосити свою кандидатуру на президентську номінацію від цієї ж партії ультраконсервативний американський діяч конґресмен Джон Г. Шміц, член Товариства Джона Бірча. Губернатор Джордж Воллес відмовився кандидувати від цієї партії.

ВІЦЕ - ПРЕЗИДЕНТ СПІРО ЕҐНЮ заявив в середу 2 серпня ц. р., що він не бачить потреби і причини, щоб змінити дотеперішній спосіб вибору віце - президента ЗСА. Говорив про це Еґню на зустрічі з Асоціяцією Інтернаціональної Плятформи, яка об'єднує професійних промовців (спікерів).

У ГАРРИСБУРҐ ДЖАНКШЕН, Юта, заступники місцевого шерифа спалили фарму із плянтацією маріхуани, розташовану над берегами Вірджін Ривер. Вартість цієї плянтації обраховують на один мільйон долярів. Арештовано двох співвласників цієї фарми.

В ОДНОМУ ІЗ ШПИТАЛІВ У ДОВЕЙ ТАВНШИП, НЮ ДЖЕРЗІ, померла від отруєння аршеніком жінка одного із здогадних членів злочинної мафії Каролин С. Лардієр. Вона мала свідчити перед стейтовою комісією інвестиґацій, перед якою її чоловік відмовився зізнавати. Поліція здогадується, що її зумисне отруєно.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР ОН КУРТ ВАЛЬДГАЙМ ВИЇДЕ на 5-тиденну візиту до Пекіну на запрошення, що його дістав від тамошнього комуністичного уряду. Вальдгайм буде нараджуватися з китайськими комуністами про загальну міжнародну ситуацію і про нову Генеральну Асамблею Об'єднаних Націй, яка почнеться 19 вересня ц. р.

У СТОЛИЦІ ЄГИПТУ КАЇРО ВІДБУВСЯ прощальний бенкет, що його влаштував єгипетський військовий міністер Мохаммед Садек для совєтських генералів й інших високих старшин, які виїздять з Єгипту до СССР. Офіційний комунікат у Москві заявив, що совєтські „дорадники" в Єгипті „виконали свою місію, тому вертаються", але насправді єгипетські газети повідомили, що з Єгипту виїздить до СССР більше совєтських військовиків, як сам Садат сподівався.

КОМУНІСТИЧНИЙ ОРГАН У ПРАЗІ „РУДЕ ПРАВО" БОРОНИВ „леґальність" судових процесів проти лібералів, колишніх прихильників Александра Дубчека, засуджуваних тепер на високі в'язничні кари за „підривну роботу". Мовляв, їх не судять за їх політичні погляди, а за „антидержавні акти". Але Міжнародний Комітет Юристів у Женеві різко наатаврував чеський комуністичний уряд, який під назверхньою покришкою „леґальности" переслідує інакшедумаючих комуністів за їх відвагу висловлювати свою думку. Професора Міляна Губла засудили на 6 і пів року в'язниці за летючку проти сталінських метод правління в ЧССР.

НА КРИМУ ВІДБУЛАСЯ нарада совєтського партійного шефа Леоніда Брежнєва з сателітськими комуністичними проводирями. Але московська „Правда" назвала спеціяльно румунського президента Ніколая Чеушеску. Західні коментатори вважають, що між Румунією і СССР направились відносини, які були дуже напружені після того, як Румунія одверто наатаврувала совєтську інвазію до Чехо - Словаччини і підкреслювала свою незалежність у закордонній політиці своїми добрими зв'язками з Комуністичним Китаєм.

ДО ВАРШАВИ ПРИБУВ американський секретар торгівлі Пітер Петерсон, який нараджувався з польським міністром торгівлі Тадеушом Олеховським про покращання американсько - польської торгівлі. Рішено покликати до життя окрему Комісію, яка виготовить докладний проєкт. Пітер Петерсон прибув до Польщі з Москви, куди їздив у справі задуманого американсько - совєтського торговельного договору, що його проте не відписано, бо Совєти не повернули ще Америці свого довгу з останньої світової війни.

ФІЛІППІНИ ПЕРЕЖИВАЮТЬ велике нещастя. Зливні дощі спричинили величезну повінь і лявіни, понищені запаси газоліни, брак комунікації внеможливлює довіз харчів. Дотепер 362 особи згинули в залитих водою околицях. До того ж кинулися різні заразні недуги, між ними холера. У шпиталях в Манілі є коло 250 хворих холерою, з яких багато вже померли.

У МАЛОМУ МІСТЕЧКУ КЛОДІ У ПІВНІЧНІЙ ІРЛЯНДІЇ ЗГИНУЛИ від трьох бомбових атентатів однаково чотири дорослі протестанти й протестантська 9-річна дівчинка, як двоє католиків, при чому дальших двоє католиків смертельно поранені. Сталося це внаслідку вибуху трьох бомб у вкрадених у сусідньому місті і привезених до того містечка автомобілях. Дотепер протестанти й католики жили у тому містечку згідливо. Тепер, хоч потерпіли й католики, протестанти огірчені й озлоблені, бо атентат перевели фанатичні католицькі терористи.

Сенат ратифікував договір з СССР про оборонні ракети

Вашинґтон. — Повний Сенат ратифікував в четвер 3 серпня ц. р. підписаний в Москві у травні ц. р. під час тамошніх відвідин президента Ніксона договір про обмеження становищ протиракетних ракет тільки до двох місць — довкола Москви й Вашинґтону. „За" той договір голосували 88 сенаторів, — „проти" тільки два — консервативний сенатор Джеймс Баклі з Ню Йорку і демократичний сенатор Джеймс Аллен з Алабами. Сен. Баклі мотивував своє неґативне становище опозицією проти обмежування Америки в оборонних заходах проти можливої ворожої ракетної атаки. Зате Сенат відклав ще рішення щодо другого підписаного в Москві договору, який „тимчасово" заморожує існуючий по обох сторонах стан офензивної зброї. Цей договір обмежує час своєї важности до 5-ох років, впродовж яких треба виготовити уточнений плян щодо офензивних збройних сил обох сторін, коли ж цього не було би, то той договір втратить свою силу. Демократичний сенатор Генрі Джексон зголосив поправку, в якій застерігається проти такої „модернізації" існуючої совєтської офензивної зброї, яка становила б поважну загрозу для Америки. Білий Дім покищо не зайняв становища до тієї поправки сенатора Джексона. Тому, що 18 серпня Сенат перерве свої засідання, то не відомо, чи до того часу він зможе ратифікувати також той другий американсько - совєтський договір щодо обмеження зброєння.

Називають трьох можливих демократичних кандидатів на віце-президента

Вашинґтон. — Сенатор Едмунд Москі з Мейну, губернатор Флориди Робін Еско та колишній американський амбасадор в Парижі Сарджент Шрівер очолюють тепер список тих осіб, що їх може сенатор Джордж МекҐоверн, демократичний кандидат на президента, запропонувати на кандидата на віце - президента на місце обраного ним раніше сенатора Томаса Іґелтона, який зрезиґнував з уваги на колишню його нервову недугу, — подають з поінформованих джерел. Тим часом, сенатор МекҐоверн натякнув, що його остаточний вибір кандидата на віце - президента може ще затягнутись до найближчого понеділка. У вівторок, 8-го серпня, вже має відбутися засідання 303-особового Крайового Комітету Демократичної партії, на якому буде переведений формальний вибір кандидата на віце - президента, хоча немає сумніву, що Комітет прийме пропозицію МекҐоверна. Згідно з інформаціями, першим із трьох названих можливих кандидатів є сенатор Москі, який вже раз був кандидатом на віце-президента в 1968-му році. Сам сенатор Москі, коли його принагідно спитали кореспонденти, чи він прийняв би тепер таку кандидатуру, коротко відповів, що цього йому тепер ще ніхто не пропонував.

Атентатник на Воллеса А. Г. Бремер описав у щоденнику свої спроби провести атентат на през. Ніксона

Аппер Марлборо, Мериленд. — Під час судового процесу проти Артура Германа Бремера, спричинника атентату на губернатора Джорджа Воллеса, який відбувається перед лавою суддів присяжних у місцевому стейтовому суді, були прочитані в четвер 3 серпня ц.р уривки із щоденника Бремера, в якому він описує свою підготову і спроби провести атентат на президента Ричарда Ніксона в той час, як він перебував на відвідинах у Канаді. В цьому щоденнику Бремер стверджує, що він кілька разів уже був готовий стріляти із привезеної ним із ЗСА пістолі до Президента, але завжди йому щось перешкодило. Ні разу він не міг вийняти пістолі із кишені свого піджака, бо або авто з президентом Ніксоном їхало надто скоро, або ж його охорона була надто сильна. „Він проїхав біля мене шість разів і він ще завжди живий" — писав з огірченням Бремер у щоденнику. Лютий з цього приводу, Бремер хотів уже раз навіть стріляти до аґента секретної служби, щоб хоч цим засвідчити свою спробу атентату. За свою невдачу обвинувачує невеликі групи противоєнних демонстрантів, з приводу яких була дуже посилена охорона президента Ніксона. Свій щоденник Бремер плянував продати за добрі гроші якомусь з американських видавництв.

Комуністи продовжують пропаґанду на Паризькій конференції про В'єтнам

Париж. — У четвер 3 серпня ц. р. відбулося 153-тє з черги засідання Паризької „мирової" конференції про В'єтнам, яке проте було знову виповнене пропаґандивними випадами комуністів. Вони назвали президента Ніксона „брехуном" і твердили, що американське летунство свідомо і пляново продовжує бомбардувати систему гребель у Північному В'єтнамі. Коли американський представник Вілліям Портер зажадав від комуністів виснення, чи правдивою є фотографія, яка появилася у комуністичній північно - в'єтнамській пресі, де видно протилетунські гармати на шпилі одної греблі — комуністи нічого не відповіли. Амбасадор Портер рішуче наатаврував постійне обкидування президента Ніксона й південно - в'єтнамського президента Нгуєна Ван Тієу образливими словами і звернув увагу, що така метода ані не додає переконливої сили комуністичним арґументам, ані не причиняється до успішности справи замирення. Комуністи далі закидали Америці „імперіялізм" і „неоколоніялізм". Про засекречені розмови Генрі Кіссінджера з представником комуністів Ле Дук Тхо не було згадки. Покищо не видно, щоб явні чи тайні зустрічі з в'єтнамськими комуністами дали будь-які позитивні висліди. Наступне засідання конференції призначено на найближчий четвер.

У британських портах проголошено вийнятковий стан

Лондон. — На 7-му дні страйку 42,000 портових робітників, який спаралізував усі британські порти, міністер внутрішніх справ Роберт Карр склав у палаті громад підписаний королевою Єлисаветою II декрет про встановлення вийняткового стану в усіх британських портах. За тим декретом уряд дістає право адмініструвати порти, реквірувати кораблі, вантажні авта, харчі і медикаменти, висилати військо для розвантаження кораблів, встановляти ціни на харчі і т.п. інші вийняткові функції. Однак названий міністер запевнив парлямент, що уряд не використовуватиме всіх отих прав і що він активно сприяє компромісовій поладі страйку між працедавцями і робітниками. Головною причиною страйку було щораз дальше поменшування числа портових робітників внаслідку автоматизації праці й такому новітньому опаковуванню товарів, зокрема харчів, яке вможливлює легший транспорт, просто з кораблів на вантажні авта. Британський уряд заспокоює мешканців, що нема потреби робити більші закупи харчів, та що, зокрема, існують поважні склади м'яса, муки, оливи й цукру і що рідне сільське господарство постачає у достатній скількості свіжих ярин. Однак імпорт харчів, зокрема овочів, має вже поважні шкоди. Один норвезький корабель, який 6 днів чекав у порті на розвантаження виплив на широке море і скинув в нього 1.450 тонн бананів, які почали псуватися, вартости 294.000 дол.

Ізраїльська розвідка стверджує поменшення ролі СССР в Єгипті

Єрусалим. — Ізраїльські військові кола, завжди найближче зацікавлені і стурбовані приявністю совєтських військовиків в Єгипті, твердять, що з-посеред 15.000 - 20.000 совєтських військовиків в Єгипті виїхала чи в найближчому часі виїде до СССР, велика більшість і що залишиться в Єгипті не більше 3.000 совєтських військовиків, а то й може яких 500. Хоча єгипетський президент Анвар Садат заявив був, що виїзд з Єгипту не стосується совєтської „стратегічної приявности", проте насправді, евакуація охоплює також з'єднання совєтських протилетунських ракет і джетів МІГ-23, які з єгипетської території переводили стежні лети над американською Шостою фльотою на Середземному морі. Ізраїльські керівні кола признають, що Єгипет надалі залежний від совєтських військових достав, що їх ніяка інша держава не зможе чи не захоче заступити, та що Совєти залежні від єгипетських морських портів, без яких вони втратили б цілком свою „приявність" в середземноморському обширі. Частину своєї зброї Совєти передали Єгиптові, але здебільша вивозять її. Коли спершу не говорилося нічого про відкликання з Єгипту совєтських цивільних громадян, зокрема родин військовиків, то в дійсності совєтські жінки й діти були найпершими, що їм казали пакуватися і вивозили їх. Роля СССР в Єгипті раптово зменшилася — твердить ізраїльська преса.

„Хроніка поточних подій" подає нові інформації про українських політв'язнів у психіятричних лікарнях і концтаборах

Ню Йорк. — Видавана і поширювана в СССР підпільна самвидавна „Хроніка поточних подій" подає в числі 25 з 20 травня ц.р. нові інформації про долю заарештованих й ув'язнених українських діячів культури, селян і робітників, зокрема ж про те, що декого із заарештованих в січні 1972 року запроторено вже до психіятричних лікарень. Так, наприклад, заарештованого тоді ж поета і літературознавця Василя Стуса, автора опублікованої закордоном збірки поезій „Зимові дерева" примістили з початком травня ц.р. у Павловській психіятричній лікарні Києва. У психіятричній лікарні у Дніпропетровську карається поет Анатолій Лупиніс, про якого писав акад. А. Сахаров, голова невизнаного совєтським режимом Комітету оборони прав людини у Москві у своєму „Меморандумі" з 2 березня 1971 року.

У Мордовських концтаборах суворого режиму перебувають м. ін. такі заарештовані українці:

Дмитро Кузьмич Верхоляк, 1928 р. народження, колишній вояк УПА. Його арештували в 1955 р., а 14 лютого 1956 р. засудили в Івано-Франківську на розстріл. Присуд потому замінили на 25 років ув'язнення в таборах суворого режиму. Верхоляк працює фельдшером. У червні 1971 р. його перевезли з 17 л. пункту на 19-ий. Його дружину Катерину Іваківну Яцків засудили того ж 14 лютого 1956 р. у тому ж суді на 10 років ув'язнення. В 1959 р. її звільнили. До 1969 р. Верхолякові дозволяли на особисті побачення з родиною, від того часу тільки на спільні.

Володимир Юрків, 1928 р. народження, засуджений у Тернополі в 1947 р. на кару смерти, замінену на 25 р., знаходиться на 17 л. пункті.

Микола Якович Курчик знаходиться на 3 л. пункті, просидів уже яких 26 років, залишилося ще 7 років. Там же перебуває Безуглий, засуджений на 25 років.

Олексій Мурженко перебуває на 10 л. пункті, засуджений в Ленінґрадському процесі за спробу втечі літаком з СССР.

В листопаді 1971 р. відбулася голодівка в'язнів у Володимирській тюрмі. В ній брали участь м. ін. Ярослав Лесів і Василь Кулинич. В'язні протестували проти намагань співробітників державної безпеки вербувати інформаторів між політичними в'язнями, проти шантажу та приписування антисовєтського характеру зая-

(Закінчення на стор. 3-ій)

На Оселі Ольжича почалися курси українознавства

Лігайтон, Па. (ПР). — На Оселі ОДВУ ім. О. Ольжича почалися 31-го липня ц. р. тритижневі курси українознавства, получені з денним табором, щоб уможливити участь дітям поселенців і довколишніх громад. В курсах бере участь 32 дітей. Директором курсів і учителем вищої кляси є Володимир Мельник. Учителька Христина Прончак веде початкову клясу для англомовних дітей, співу навчає курсантів о. Богдан Левицький, а народних танків Галя Бойчук.

Із сусідньої української католицької громади в Меkаду приїжджає на денні табори 17 дітей із своїм парохом о. Богданом Левицьким. Це переважно діти третього покоління, бо до до того району (вугільні копальні) приїхали перші українські емігранти, переважно з Лемківщини й Закарпаття. Тут побудовано першу українську церкву й тут творились перші українські (русинські) організації.

Попри вивчення української мови кладеться натиск на знання української історії, географії й культури, як теж на вивчення українських народних пісень і танків.

Вже в суботу 5-го серпня курсанти виступлять із програмою на великій залі Оселі в час танкової забави п. н. „Вечір української пісні, слова й танків". В неділю 13 серпня о год. 3-ій по полудні курсанти відзначать роковини Лесі Українки. В програмі монтаж В. Мельника драматичної поеми Лесі Українки „Иоанна, жінка Хусова", музична ілюстрація „Верховино" та співи й народні танки.

ПРОФ. І. ВИТАНОВИЧ ВИДУЖУЄ ПІСЛЯ ОПЕРАЦІЇ

Ірвінґтон. — Проф. д-р Ілля Витанович, відомий наш науковець - економіст, автор багатьох праць, місяць тому перейшов в одній з поблизьких лікарень важку і скомплікована операцію і тепер, повернувшись уже з лікарні додому, поступово видужує.

Григорій Бабин і Гарасим Мисак, довголітні союзові діячі, померли в Перт Амбою

До Головної Канцелярії УНСоюзу наспіла спізнена вістка з Перт Амбою, Н.Дж., що там 25-го липня ц.р. помер на 81-ому році життя бл. п. Григорій Бабин, довголітній діяч та піонер УНСоюзу. Покійний, уродженець Черча в Україні, прибув до Америки юнаком і вже в 1913 році, маючи 22 роки, став членом 163-го Відділу УНСоюзу, Братства Святого Василія Великого в Перт Амбою. В цьому Відділі бл. п. Григорій Бабин сповняв різні уряди, в тому був теж предсідником, касиром, а вкінці секретарем, аж до часу, коли цей пост перебрав від нього його син Іван Бабин. Він теж брав участь в ряді конвенцій УНСоюзу як делеґат цього Відділу, а до кінця свого трудолюбивого життя був активним у Відділі та в громаді. Рідня, приятелі та місцева союзова і ціла українська громада відпровадили зі смутком на вічний спочинок цього відданого діяча-піонера УНСоюзу та невтомного активного члена місцевої громади.

День пізніше, 26-го липня ц.р., на 80-ому році життя помер також у Перт Амбой бл. п. Гарасим Мисак, довголітній урядовець 104-го Відділу УНСоюзу, Братства св. Миколая. Покійний став членом УНСоюзу в 1921 році, а три роки пізніше вже перебрав у цьому ж 104-ому Відділі обов'язки секретаря. На цьому пості, як теж у перервах на постах предсідника і члена Контрольної Комісії, працював бл. п. Гарасим Мисак до того часу, коли стан його здоров'я примусив його передати уряд секретаря в надійні руки свого сина Степана Мисака, теперішнього секретаря 104-го Відділу УНСоюзу. Покійний народився у Піддубцях, біля Угнова, в Україні в 1892 році. Полишив у смутку численну родину, приятелів та союзову громаду, які відпровадили на вічний спочинок цього прикладного члена родини, союзової організації та місцевої української громади.

ПОЛЬСЬКИЙ РЕДАКТОР З ЧИКАГА ПРО СВОЇ ЗУСТРІЧІ В КИЄВІ

Ян В. Кравєц, головний редактор „Дзєнніка Звйонзковеґо" у Чикаґо, належав до гурту американських журналістів, які товаришили президентові Ніксонові в його подорожі до СССР. Пишучи про свої враження і спостереження з тієї подорожі Я. Кравєц окремий спомин-репортаж присвячує Києву.

Замість оглядати місто — він волів нав'язати контакт із живими людьми. Не знаючи нікого в місті — це не пішло легко. Зумисне залишив Хрещатик і скрутив у бічну вулицю, де було мало людей. Одну зустрічну жінку запитав по-польськи, де „долярова" крамниця, в якій тількищо був, — і вона показала йому напрямок на Хрещатик, порадила знову запитати там, — і швидко відійшла, не виявивши охоти до розмови. Інша жінка, яку зупинив таким самим запитом, відповіла „Нє панімаю" і не зупинившись пішла далі. Але якийсь старший добродій почув це й підійшов до нього. Українською мовою з домішкою польських слів поінформував, де знаходиться „д о л я рова" крамниця, після чого зацікавився — хто він, той поляк, відкіля прибув до Києва, чи він комуніст, яке становище „Дзєнніка Звйонзкового" до „Польскі Людової". Оповідав теж про себе, про свої переживання під час останньої війни, про своє перебування у Львові. „Ненависть між поляками й українцями є трагедією" — заявив той добродій і цей вислів повторив ще кількакратно у розмові. Я. Кравєц додає від себе: „Напевно є трагедією, а російські аґенти мачали свої брудні пальці в неодній польсько - українській масакрі, під'юджуючи до відплат і безконечної взаємної різні..."

„Яку майбутність мала б Польща із Львовом, але без Шлеська?" — запитав той незнайомий українець. „Мізерну" — відповів польський редактор. „Те саме можна сказати про Україну. Зі Львовом, але без Донбасу, нема майбутности..., а Донбас втрачаємо. Бо є там уже повіти з російською більшістю. Навіть тут, у Києві, є цілі дільниці, особливо нові, в яких панує російська мова. Західня Україна була фортецею, але після „визволення", без уваги на важкі умовини, українська мова панувала у містах і селах. Сьогодні і там уже багато гірше. У багатьох містах

(Закінчення на стор. 3-ій)

Президент і пані Ніксон, в супроводі своїх дорадників та кількох десятків пресових кореспондентів, між якими був і ред. Ян В. Кравєц, прибули на Бориспільське летовище в Києві 29-го травня ц. р.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issue combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Війна і цивільні жертви

Цивільне населення завжди терпіло під час воєн, ведених на терені даної країни. Середньовічні війни були особливо безсердечними супроти цивільних мешканців переможених країн. Нічого й казати про походи монгольських племен, які масово загортали цивільну людність підкорених країн в ясир, перетворючи їх на своїх невільників. У новітніх часах військові командири старалися щадити цивільних, по змозі обмежуючи війну до зудару ворожих збройних сил. Так було за Наполеонських воєн, за прусько - французької війни у 1871 р. і за першої світової війни, коли ще існували познаки деякої лицарськости. Друга світова війна знівечила всі її давні прикмети. Воюючі сторони безскрупульно бомбардували відкриті міста, в руїнах яких гинули тисячі їх мешканців. Шпилем тієї жорстокости було атомове збомбардування японських міст Гірошіми й Нагасакі, де впродовж годин згинуло разом кругло 150.000 осіб, не рахуючи дальших тисяч, які померли внаслідку радіяції.

Ця проблема зактуалізувалась, коли в'єтнамські комуністи повели добре зорганізовану кампанію проти Америки за буцім-то бомбардування сіті гребель у Північному В'єтнамі, що може спричинити загин тисячів цивільних мешканців. У зв'язку з тими закидами, що їх повторили президент Світової Ради Церков Юджин Блек і генеральний секретар Об'єднаних Націй Курт Вальдгайм, президент Ніксон навів на своїй пресовій конференції 27 липня ц. р., страхітливі цифри, скільки цивільних в'єтнамців згинуло, винищені свідомо і пляново комуністами у ході так званої земельної реформи у Північному В'єтнамі, що нагадувало насильну колективізацію в Україні, у ході терористичних дій у Південному В'єтнамі та, врешті внаслідку останньої збройної інвазії до Південного В'єтнаму. Президент ще раз підкреслив, що військова політика ЗСА диктує ощаджування цивільних у В'єтнамі, і коли є там жертви американських дій, то вони випадкові і незумисні.

Але водночас президент Ніксон пригадав, що мав колись розмову з Д. Д. Айзенгавером на тему бомбардування американським летунством відкритих німецьких міст. Д. Д. Айзенгавер заявив йому: „Найбільша моральна відповідальність диктувала не допустити, щоб в Европі запанував Гітлер". Скинення атомових бомб на названі японські міста приспішило теж капітуляцію Японії й заощадило який мільйон американських людських жертв. Таким чином неможливо виминути жертви цивільних осіб у новітніх війнах, а наявність атомової зброї погрожує винищенням людства, без уваги на кордони воюючих держав.

Трагедія поворотців

Голодівка, що її провели з початком цього тижня четверо українців у будинку канадійської амбасади у Москві, привернула ще раз увагу до безконечної кількости людей, які повіривши в обіцянки совєтської пропаґанди, і повернувши „на батьківщину", здалися на ласку й неласку найбільш перфідного з усіх існуючих у світі режимів.

Доля молодого українця і молодої українки, народжених у Канаді, але ж завезених в 1950-их роках їхніми батьками під впливом кампанії усяких комітетів „за поворот на батьківщину" і запроторених в СССР на невільницьку роботу без будь-якої змоги вирватися із совєтського „раю" — не нова й не одинока. Зазнали її і зазнають сотки українців не тільки з Канади, але і з багатьох країн Південної Америки, зокрема ж з Арґентини. Позбувшися усього майна і виїхавши нібито „додому", всі ці поворотці попали в безвихідне становище: в панцизняні умови колгоспного побуту або ж робітничої стахановщини. Органи совєтської адміністрації чи т о ч н і ш е КҐБ і слухати не хочуть про те, щоб нещасні жертви їхньої ж пропаґанди випустити із-під своєї опіки. Щобільше, усі із тих, хто наважився таки виїхати і добиваються дозволу на виїзд, зазнають, подібно, як багато совєтських громадян жидівського походження, безупинних репресій. Народжені в Канаді і канадійські громадяни, учасники протестної голодівки у Москві Євген Ленко і Надія Демиденко були звільнені із праці в радіо і відставлені на підрядку бібліотечну роботу. Дружина Ленка і чоловік Демиденкової — обоє совєтські громадяни, були позбавлені праці взагалі. У висліді рішилися всі вони провести протестну голодівку у приміщеннях канадійської амбасади у Москві, за що — за всякою правдоподібністю — чекає їх ув'язнення чи й запроторення до психіятричної лікарні, як це було вже досі із багатьма тими, що хотіли добитися дозволу на виїзд з СССР.

Таких, як Ленки і Демиденки, в Совєтському Союзі сьогодні тисячі.

В. Ткач

ТЕАТРАЛЬНИЙ ЖЕСТ В КАЇРО

Чи це лише, справді, „театральний жест", свого роду „гра" між Каїром і Москвою, чи справжній розрив поміж ними? З приводу заповідженого президентом Єгипту Садатом відкликання совєтських військових дорадників, що сталося 18 липня після таємного засідання ЦК єгипетської „партії єдности", західньоевропейська преса писала про розрив між Каїром і Москвою, про те, що в обширі Середземного моря витворюється зовсім інша ситуація і що Ізраїль може, нарешті, спокійніше задивлятися в майбутнє.

Проте, минуло заледве кілька днів і ситуація виглядає трохи інакше. До її оцінки треба підходити тверезіше. Москва, як на диво, зареаґувала дуже стримано крок А. Садата, а з Каїра прийшли нові відомості, за якими не всі військові совєтські дорадники мусять залишити Єгипет, а про цивільних, взагалі, немає мови.

Що ж сталося? На певне „охолодження" совєтсько-єгипетських відносин вказував уже той факт, що єгипетський прем'єр Сідкі скоротив свої відвідини в Москві в першій половині липня з трьох днів до 28 годин: від'їхавши передчасно, він тим задемонстрував своє незадоволення розмовами з кремлівськими ватажками. Каїро жадав від Москви наступальної зброї, щоб могти здійснити заповіджену Садатом розправу з Ізраїлем. Москва відмовила. Садат, у відповідь на це, мусів зробити бодай щось, щоб рятувати свій захитаний престиж серед власного населення і серед своїх арабських союзників, з яких передусім Лібія вже від довшого часу із застереженням ставиться до міцнішої совєтської „присутности" в східній частині Середземного моря.

Але що може зробити більше Єгипет, крім демонстративного виявлення свого незадоволення М о с квою? Його борги супроти СССР виносять 7 мільярдів долярів. Зброю — хоч, може, і в недостатній мірі і не такого роду, яка потрібна для наступу на Ізраїль — він не може одержати деінде (Франція вже спростувала поголоски, нібито вона готова заступити місце СССР в цьому відношенню). Піти на цілковитий розрив з совєтами і шукати наближення до Заходу, в першу чергу до ЗСА — це означало б відмовитися від своєї остаточної цілі знищення Ізраїлю і йти на замирення з ним. Отже, залишаючи частину „інструкторів" у себе, Каїро залишає також відчиненим віконце до дальших переговорів і торгів з Москвою.

Спокійна і здержлива реакція Москви на „втрату нервів" у Каїрі зрозуміла. Розрив з Єгиптом й іншими арабськими державами міг би перекреслити всі пляни Кремлю, що їх він так вперто і так послідовно здійснює. В нашій статті у „Свободі" з 5 травня ц. р. ми писали з цього приводу: „Для СССР є надзвичайно важливим простір, який лежить поміж Середземним морем та Індійським океаном. Так само для нього дуже важливими є ті бази, які він здобув у цілій низці арабських держав над Середземним морем. І тому „приязнь" з арабськими державами для Москви куди важливіша, ніж відпруження відносин з Ізраїлем. І якби дійшло знову до збройного конфлікту поміж Ізраїлем та арабськими державами, то СССР буде знову по боці арабів, а не Ізраїлю — інакше арабські держави „випросили б' від себе большевиків". Оці бази й оцю „присутність" у Середземному морі Москва не захоче втратити. Тому вона й реаґує так лагідно, коли Садат погрожує „випросити" її з цього обширу. Це важливіше для Москви, ніж можливість втратити 7 мільярдів уділених Єгиптові кредитів, а тим більше втратити їх „приязнь": вона підтримує арабів проти Ізраїлю не тому, що вірить у справедливість арабської справи, а тому, що це лежить в її імперіялістичних інтересах.

Але, з другого боку Кремль не може піти на жадання Єгипту, що могло б відразу довести до поновлення збройного конфлікту поміж арабами й Ізраїлем. Ясно, що в той час, коли Москва закуповує збіжжя в ЗСА і робить там інші далекойдучі торговельні домови, коли вона цілою парою наполягає на відбутті т. зв. Европейської Конференції Безпеки та сподівається водночас допомоги західньоевропейських господарства і технології — в той час Москва не може собі дозволити на відверте спровокування конфлікту на Близькому Сході, що перекреслило б всю її сучасну „миролюбну" політику. Проте, на дальшу мету, вона не хоче втратити також своїх уже здобутих баз на Середземному морі: цих баз вона потребуватиме в майбутньому, коли при допомозі господарського і технологічного потенціялу Заходу переможе свої внутрішні труднощі.

СССР і арабські держави пов'язані взаємними інтересами. Стан взаємної залежности буде, певно, тривати. Москва намагатиметься заспокоїти своїх арабських союзників якимись новими „подачками", а ті будуть далі домагатися, протестувати, навіть шантажувати, але це їм не поможе — хібащо вони цілковито змінять свою політичну орієнтацію і вимушені будуть опертися на Захід. Але — чи це можливе? Це дуже тяжка справа, а тому можна передбачати, що на Близькому Сході далі буде тривати стан, що його окреслють словами „ні війна, ні мир". І це лежить в інтересах Кремлю.

Трохи більше року тому світ теж був свідком певного напруження поміж Каїром і Москвою. Тоді през. Садат усунув із становищ багатьох видатних осіб, військових і цивільних, настроєних занадто просовєтськи. Це збіглося навіть з візитою до Єгипту американського державного секретаря Роджерса. І тоді теж робилися спекуляції щодо можливостей наближення Єгипту із Заходом. Але до Каїро прибув Подгорний з Громиком і совєтсько - єгипетська „приязнь" продовжувалася далі. Бож тоді, як і тепер, Захід не міг нічого дати арабам узамін совєтської „приязні". З приводу тодішніх подій автор цієї статті писав у „Свободі" з 4 червня 1971 в статті п. н. „Підгорний в Єгипті" таке:

„... багато залежатиме і від ЗСА та інших держав Заходу. Чи вони зуміють задовольнити жадання арабів у такій мірі, щоб вони відмовилися від воєнних авантюр під еґідою СССР? Для цього треба було б щось дати Єгиптові й іншим арабським державам. А це „щось" може дати тільки Ізраїль, поступившись хоч у якійсь мірі із зайнятих в останній війні територій...

Звичайно, Ізраїль має повне право боронити свої життьові інтереси. І, звичайно, ЗСА не можуть залишити напризволяще свого союзника, Ізраїль. Але, якби зручними дипломатичними потягненнями і поступками в межах можливого можна було б задовольнити арабський світ, який зі свого боку перестав би служити базою для поширення совєтської потуги в басейні Середземного моря — то це було б великим досягненням для Заходу і за таку ціну Ізраїль хіба здобувся б на ті чи інші концесії для арабів. Бож в самому Ізраїлю чудово розуміють і не раз це підкреслювали, що не арабські держави, а СССР веде фактично аґресивну політику проти Ізраїлю і являє собою смертельну небезпеку для нього.

Якби ж удалося відірвати арабський світ від СССР, то в результаті цього скінчилась би мрія Москви про опанування Середземного моря, а значить і значно послабились би її імперіялістично - аґресивні можливості. З цього скористався б ввесь західній світ, а, може, і поневолені Москвою народи, виходячи з того заложення, що все те, що послаблює позиції Москви, зміцнює сили спротиву проти неї".

Ми перепрошуємо за таку довгу цитату з нашої статті перед одним роком. Але висловлені тоді міркування залишаються актуальними і на сьогодні. І на сьогодні залишається такий же стан: Захід — повторюємо — нічого не може дати арабам узамін совєтської „приязні". Тим більше, що Москва — це дуже правдоподібно — „пошепки" говорить арабам: „Почекайте, майте терпець — тепер ми не можемо піти на війну, але за якийсь час ми вам таки допоможемо". І тому, на нашу думку, становище на Середземному Сході залишається і тепер без змін..

„УКРАЇНСЬКА ДИЛЕМА" В КАНАДІ

Конференція на тему „Майбутности українців у Квебеку", влаштована в Монтреалі під патронатом Квебецького Відділу Комітету Українців Канади 9-11 червня ц. р. викликала серйозні відгуки в англомовній та франкомовній пресі, а водночас зробила чималий прорив у мисленні провінційного та федерального правлінь. Повідомлення, інтерв'ю та коментарі в радіо і телевізії на тему перебігу конференції доповнюють цю картину.

Метою конференції, очоленої інж. Б. Шулякевичем та П. Павлівим, як програмним керівником, було всебічно обмірковувати становище українців у франкомовній провінції Квебек та в цілій Канаді і схвалити відповідні рекомендації для організованого українського суспільства. Такі рекомендації схвалено на базі дискусійних доповідей д-ра М. Антоновича, Р. Шульгина, М. Ощипка і д-ра Романа Рахманного. Остання доповідь мала програмово - ідеологічний характер та включала основні рекомендації щодо українсько - французьких взаємовідносин у Канаді.

Конференцію та її постанови обговорювали такі місцеві часописи, як „Ля Прес", „Ґазет", „Монтреал Стар". Франкомовна „Ля Прес", що є найбільшим французьким часописом поза межами Франції, присвятила редакційну статтю питанню національно - культурних меншостей в Канаді. Автор редакційної с т а т т і Венсан Пренс підкреслив, що українська конференція в Монтреалі показала на існування серйозної проблеми, супроти якої франко - канадійці мусять зайняти позитивні позиції.

„Монтреал Стар" — одна з найвпливовіших англомовних газет у Канаді — вмістила спеціяльну статтю на сторінці „напроти редакційної", де обговорюються питання крайові, провінційні та світові з точки зору авторів статтей. В тій статті підкреслено „українську дилему" — тиск обох груп більшости населення, які хочуть, щоб українці асимілювалися з одною з них: з англо - британською або франко - канадійською. Тим часом українці хочуть зберегти і розвинути свою власну культуру, а зокрема хочуть відвоювати своє право на навчання української мови при допомозі провінційних освітніх установ і фінансових засобів.

В цій же статті подано перелік рекомендацій Монтреальської Конференції щодо „Майбутности українців у Квебеку". Ці рекомендації стосуються не лише української організованої спільноти, але й теж провінційного уряду в Квебеку - місті та федерального в Оттаві.

Крім того, канадійський журналіст Джеймс Ферабі, який пише для приблизно 30-ти газет пресового концерну „Савтгем прес", написав окрему статтю про цю конференцію. В цій статті, розповсюдженій до часописів по всій Канаді, автор зосередив увагу на головній доповіді з монтреальської конференції, а саме доповіді ред. Романа Рахманного. Поскільки франко - канадійська проблема нині домінує в публічних дебатах цієї країни, Дж. Ферабі цитує в своїй статті ряд тверджень, вимог і рекомендацій українського автора, як, наприклад:

„Дякувати Богові за те, що в Канаді є франкомовні громадяни! Без них та без їхньої боротьби за власну культуру й самобутність українська, чи будь - яка інша меншість мала б непереможні труднощі в самозбереженні на північно - американському континенті. Завдяки успішному самостановленню франко - канадійців Канада помалу перетворюється в двомовну країну та має добрі вигляди на встановлення плюралістичного суспільства".

У цій же статті, надрукованій у „Вінніпеґ Трібюн", Джеймс Ферабі далі зазначає, що українсько - канадійська проблема похожа на франко - канадійську і на доказ того цитує з доповіді Р. Рахманного такі слова:

„Обстоюючи українську цивілізацію, як частину свого етнокультурного „я", канадійські українці обстоюють право на самобутнє існування однієї частини людства такою самою мірою, як це роблять франко - канадійці в своєму випадку".

Якщо додати, що ця доповідь і рекомендації Монтреальської Конференції знайшли дуже прихильну оцінку в провінційних і федеральних державних колах Канади, тоді ясно, що ця конференція виконала своє завдання.

Н. Х.

Головною темою Пленуму ЦК КПУкраїни була робота... по виконанню постанови ЦК КП Совєтського Созу

Київ. — Згідно з повідомленням київської „Радянської України" з 28 липня ц. р., в Києві відбувся 27 липня 1971 року черговий пленум Центрального Комітету Комуністичної Партії України. На порядку денному було тільки одне питання „Про роботу партійних організацій республіки по виконанню постанови ЦК КПРС" про підготовку до 50-річчя утворення Союзу Радянських Соціялістичних Республік" ". У пленумі брали участь, крім членів ЦК КПУ і його органів, також голови обласних виконавчих комітетів, міністри УССР, керівники різних республіканських установ, а також секретарі обкомів, що „відають питаннями ідеологічної роботи", секретарі міських і районових комітетів партії та працівники різних партійних і державних органів. З доповіддю виступав перший секретар ЦК КПУ В. Щербицький, який є водночас членом Політбюра ЦК КПСС. Після доповіді й дискусії пленум полагоджував персональні справи й обрав між іншим членом Політбюра ЦК КП України Івана Грушецького, призначеного востаннє на голову Президії Верховного Совєту УССР.

З НАШИХ БУДНІВ

ЧУДО ТЕХНІКИ

Якось ще перед вакаціями я вичитав у завжди добре поінформованому торонтському тижневику „Вільне Слово" новинку такого змісту: „Автомати-гумористи". — „5 тисяч таких автоматів випустила електро-технічна фірма в Далласі (Тексас). За 10 центів автомат розповідає один з 230-ти анекдотів, записаних у магнітній пам'яті автомата".

По прочитанні цієї новинки затривожила мене думка, чи тижневик „Вільне Слово" виписують на Союзівці та чи, бува, не попало згадане число газети до рук пана управителя Кваса... Бо тоді пропали ми, гумористи, як пес на ярмарку! — подумав я собі. Це не жадна таємниця, що пан Квас є людина практична, з бизнесовою смикалкою. Навіщо йому запрошувати на Союзівку Влодзя Гентиша, чи Микогу Понеділка, чи іншого гумориста і платити їм гонорар, коли він поставить у барі „Веселки", для вигоди гостей, такого смішного варіята-автомата, з котрого можете сміятись дорозпуку, — тільки киньте досередини десятицентівку і натисніть відповідний ґудзичок, точно так само, якби ви купували в автоматі пляшчину „кока-коли"..

Коли я поділився своїми стривоженими думками з колеґою В. Гентишем, з'ясував йому трагізм ситуації — який-то меч Дамокля повис над нашими головами, колеґа Гентиш, поміркувавши хвилину-дві, сказав:

— Квач! Страхи-на-ляхи! Нічого не вийде з тієї автоматизації. Принаймні в цьому сезоні можемо бути спокійні, що нас не заступлять гумористичними шафами.

— Чому так думаєш? — питаю.

— По-перше, — відповів колеґа по фаху, — такий автомат-гуморист мусів би бути двомовний, англійсько-український, так само, як протоколи з конвенцій Українського Народного Союзу. По-друге, цей автомат мусів би бути справді останнім словом електро-техніки. Ти знаєш Кваса: він тобі не купить будь-якого барахла, а ще після цього експерієнсу, що його набув, купуючи моторовий валок... По-моєму, такий гуморист-автомат мусить не тільки розповідати дотепи, але й ще сам із них сміятися, — як це мається справа на американських телевізійних програмах. В наші часи люди з біса вигідні і ліниві! А навіщо ти маєш витрачати енерґію на розкривання рота і реготання, якщо ти, за своїх десять центів, стирчиш собі безповорушно, як та мумія єгипетська, перед автоматом, слухаєш „гумориста", сьорбаєш дрінка через стебелину і маєш „ґуд тайм"?.. Так, що не журись, національний друже, — потішив мене колеґа Гентиш, — покищо, цього літа ми безпечні. А що буде на той рік... —

Це справді інтересне питання: а що буде на той рік?..

Ікер

ЗАГРОЗЛИВЕ ВИДАННЯ

Міськом компартії у Тбілісі виступив з гострою критикою книжки співробітника АН Грузії, Сидамонідзе, н. т. „Історіографія буржуазно - демократичного руху і перемога соціялістичної революції в Грузії (1917-21 рр.)". Міськом закидає йому важкі теоретичні та ідейно - партійні помилки. Ходить про те, що історик вибілює меншовиків та всупереч партійній лінії — вважає проголошення грузинської самостійности позитивним і проґресивним фактом!

Ольга Приходько 19

З МОРЯ ЖИТЕЙСЬКОГО...

Розповідь з часів старого Поділля

(19)

Майже цілі дні він проводив з дитиною в горах. Спинився коло малої гірської кринички з дуже холодною водою, яка тоненьким струмочком просочувалась з глибокої розщілини в скалі. Він вибрав це затишне місце тому, що тут росло кілька кущів і скривлене деревце, а навколо зеленіла трава. Він розчистив криничку, обложив навколо гладенькими камінцями, в розщілину скелі пристосував довгий жолобок, по якому вода збігала в криничку, де трохи нагрівалась на гарячому сонці і спливала собі далі. Коло кринички було досить місця. Доцент вирівняв і розчистив ту долинку, пристосував великий камінь як стіл, прикотив два менших, як стільці, і місце для відпочинку було готове.

Їжу для себе і для Манюсі доцент приносив із собою, а біля криниці тримав посуд та дитячі забавочки. Були тут човники, горнятка, мисочки, рибки, лялечка. Принісши дитину, садовив її коло кринички і давав то одну, то другу забавку, щоб пускала на воду плавати, а сам сідав за свій „стіл" і писав.

Манюся тихенько бавилася, пищала від холодної водички, сміялася, набирала горнятками ту водичку, виливала, переливала, хлюпалася, і час помаленьку минав. Сонце починало припікати, доцент пересаджував дитину в холодок і там вони снідали. Потім Манюся засипала, а прокинувшись свіжа й весела знов бавилась.

День минав, треба було вертатися. Гарний день, повний сонця і світла, розпалені трави пахтіли, і бліде личко Манюсі ставало рожевим . . .

Так минуло три місяці. Манюся зовсім поправилась, але її ніжки, хоч виглядали цілком нормально, не хотіли ходити, і доцент з великою тривогою зауважив, що очевидно хибує щось в нервовій системі дитини.

Батькам не говорив нічого, але написав професорові до Женеви і просив поради, відповідь була прикра — професор написав, що властиво він це передбачав уже від початку. Ліків на то нема, потрібне лише загальне посилення організму. Доцент думав над тим день і ніч. Він мусів щось винайти, він не може залишити дитину і цих чудових людей в такій біді. Тим часом зауважив, що і батьки почали турбуватись і з якимось болючим запитом дивляться на нього, але, мабуть, бояться питати, щоб не почути страшної правди. Доцент сидів на скелі цілими годинами і спостерігав ті бідні ніжки, які не хотіли стояти, і дитинка сідала або лазила, опираючись на ручки.

Одного разу доцент рішучо вхопив дитинча і спустив ті бідні ніжки в льодово-холодну воду кринички. Манюся жалібно запищала і слізки, як перлинки покотилися з її ясних оченят. Доцент вийняв ті ніжки на сонце, на гарячий пісок, охопив їх руками і довго масував, гірко дорікаючи собі, що занедбав гімнастику і масаж, коли припадки спинились. Манюся зразу втішилася і почала сміятися та гладити доцентові його розтріпані кучері, примовляючи — „мій Гансі, мій добрий Гансі!"

Цей експеримент доцент почав робити щодня, пізніше і два, три рази на день. Слухняна Манюся спочатку ще трохи пищала, інколи й слізку пускала, але згодом сама просила скупати ніжки. Очевидно, ця процедура викликала приємне почуття в цілому її організмі.

Минуло кілька тижнів, і цей експеримент, на який доцент рішився, керуючись своєю лікарською інтуїцією, почав давати позитивні наслідки. Дитина могла стояти на ніжках. Але минуло ще багато часу, поки Манюся нарешті могла зробити перші кроки, коли одного дня доцент приніс її з гірської прогулянки, поставив на ніжки, і вона пішла до своєї мамусі. Пані Стефанія склала перед ним руки як для молитви і очима повними вдячности дивилася на нього, як на святого, що зробив чудо.

Зиґмунд сказав, що він не знає ціни, якою можна було б оплатити цю поміч, але постарається хоч частинно віддячитись. Отже, незабаром доцент дістав повідомлення з женевського банку, що на його ім'я зложено великий вклад. Це була дуже щедра нагорода, яка дала можливість доцентові відкрити свою власну експериментальну клініку.

Завдання доцента в домі Броневських було скінчене, але як трудно було їм і йому розлучитися! Жив він у них майже чотири роки.

Вирішено було, що Броневські можуть, нарешті, поїхати в свій рідний маєток, щоб навістити стару пані. Доцент дуже просив їх заїхати по дорозі до Женеви, щоб професор побачив свою маленьку пацієнтку зовсім здоровою.

**

Кінець

Відділ ОМУА у Філядельфії видав уже 12-ий випуск „Нотаток з мистецтва"

Філядельфія. — Філядельфійський Відділ Об'єднання Мистців Українців в Америці видав з датою травня 1972 року черговий уже 12-ий випуск своїх збірників п. н. „Нотатки з мистецтва". На зміст цього 72-сторінкового випуску великої чвірки, склалися статті: Петра Мегика „До джерел", Євгена Блакитного „Національне та інтернаціональне в мистецтві", Володимира Поповича „Графіка і кераміка Юрія Кульчицького", М и х айла Дмитренка „Згадки про мистця - вчителя" (Юхима Михайлова), В. Ладижинського „Альбом Анрі Руссо для Архипенка", Євгена Гриниціина „Проблема церковного будівництва в ЗСА". Завершує це число рубрика „З жалобної хроніки" із згадками про померлих мистців і приятелів мистецтва: Богдана Лучаковського, Лева Геца і Софію Зарицьку, як також багата мистецька хроніка й інформації про діяльність Української Мистецької Студії у Філядельфії. Ілюстрований цей випуск „Нотаток з мистецтва" 76 репродукціями малярських, графічних і скульптурних праць різних мистців, в тому числі чотирма кольоровими, як також фотографіями до історії мистецького життя. Ціна випуску 3.50 дол. Можна набувати ці збірники по книгарнях або в Редакції й Адміністрації: Ukrainian Art Digest, 1022 N. Lawrence St., Philadelphia, Pa. 19123.

„Хроніка поточних подій" подає нові інформації про українських політв'язнів у психіятричних лікарнях і концтаборах

(Закінчення з 1-ої стор.)

вам... петиціям в'язнів до державних органів.

З Мордовських таборів вийшли м. ін. такі в'язні: колишній упівець Григорій Михайлович Пришляк, після 25-річного присуду, Володимир Леонюк з Берестя Литовського, після 25 років ув'язнення. Леонюк мав бути членом ОУН-Північ. Михайло Зенчук, суджений в Івано-Франківському в 1956 р. Ростислав Сербенчук з Одеси, після 8 і пів річного ув'язнення.

Після опублікування свого покаянного листа, Зіновія Франко одержала свою давню працю і чотирикімнатне помешкання.

Дня 21 квітня 1972 р. члени Комітету Прав Людини А. Д. Сахаров, В. Н. Чалідзе, А. Н. Твердохлебов, І. Р. Шафаревич і експерт Комітету А. С. Вольпин звернулись до Президії Верховної Ради СССР з пропозицією привернення прав насильно виселених народностей і етнічних груп. Вони закликають Президію Верховної Ради СССР сприяти приверненню прав кримсько-татарського народу і месхів (та інших народностей і груп) жити на території, з якої їх насильно і протизаконно виселили.

ПОЛЬСЬКИЙ РЕДАКТОР З ЧИКАҐА ПРО СВОЇ ЗУСТРІЧІ В КИЄВІ

(Закінчення з 1-ої стор.)

рідко вже почути українську мову..." Той український розмовець цікавився українцями в Америці і їх політичними партіями. „Я сказав, що не орієнтуюся в політичній географії американських українців, знаю тільки, що здебільша це націоналісти, які змагають до самостійности України". Той українець раптом встав, заявив, що „краще буде, як розстанемось" і відійшов. Польський редактор мав сумнів, чи не був це аґент КГБ, але, побачивши його згодом на Хрещатику, як він ішов сам один, прийшов до переконання, що це таки не аґент...

Польський журналіст вернувся до готелю, з-перед якого власне відігнали якусь місцеву жінку. Портієр з поклоном впустив його досередини, коли журналіст показав йому „бумажку", що її дістав був у Москві з міністерства з а к ордонних справ, яку треба було постійно носити з собою. Польський редактор дивувався: „Чому скрізь, де ми, зачиняють готелі для місцевої людности? Адже ми не зачумлені. А втім, можемо заразити підданих червоних царів свободою і прагненням людяного життя, а це було б гірше, як заразити чумою..."

У готелі відбувалось саме прийняття, влаштоване київською спілкою журналістів для прибулих американських колеґ. Гарна кельнерка в українській народній ноші, діставши від п. Кравца відповідь польською мовою щодо бажаного ним напою, швидко поінформувала господарів, що між американськими журналістами є один поляк. Редактор київської „Правди України" В. Дубенко представив його голові Спілки журналістів у Києві В. Сіробабові. Треба було з ним теж випити чарку й відповідати на запити на тему поляків в Америці і „Дзєнніка Звйонзкового". „Я не мав сумніву, що перебуваю між вірними Москві комуністами. Їх запевнення про приязнь супроти Польщі і поляків і радість з приводу зустрічі з польським журналістом із гурту, що товаришив Президентові в подорожі, примушували мене до подяк і відплачування чемністю, а це втомлювало. З клопоту вирятували мене колеґи з проходу по Києві, які закликали мене, щоб я допоміг їм у розмові з українським журналістом, який не знав англійської мови. „Трохи згодом один з приявних відтягнув польського редактора до кута, де сказав йому, що „багато українців хотіли б нав'язати ближчі зв'язки з поляками, але на це недобре дивляться, знаєте, хто.."

„Я пішов на прийняття з обов'язку. Тим часом це був приємний вечір, який довго залишиться мені в пам'яті. „Я переконався, що українська гостинність дорівнює польській. Не сподівався, що навіть українські комуністи прагнуть зближення з поляками. Була це для мене мила несподіванка".

Українці в Чикаґо запитували польського редактора, чи правдою є, що президент Ніксон говорив у своїй промові у Києві про Київ, як про „мать русских ґородов". Ред. Ян Кравєц спростовує це і наводить цитату з промови Ніксона: Президент тільки переповів, що коли він запитував совєтського амбасадора у Вашинґтоні, які він міста рекомендує йому відвідати в Совєтському Союзі, то той, назвавши в першу чергу Ленінґрад, запропонував після того Київ, назвавши його „матір'ю русских ґородов". Описуючи радість, з якою всі американські журналісти всідали до американського літака у поворотну подорож, ред. Кравєц закінчує свій нарис таким висновком: „Було це почуття пільги, що залишаємо нелюдські касарні, що їх на глум називають „Союзом Совєтських Республік". Київ зробив на всіх миле враження, але ми здавали собі справу, що це квітка, яка в'яне в похмурій в'язниці народів". І цим висловом польський журналіст схарактеризував найкраще своє відношення до України та своє правильне розуміння трагедії, яку тепер переживає Україна.

■ У Югославії появилося перше число журналу Союзу русинів - українців, „Нова Думка". Редаґує журнал письменник і публіцист Володимир Костельник. Журнал присвячує багато місця оглядам життя українців у Югославії в минулому і тепер. Читачі „Нової Думки" — це перш за все члени сільських відділів культурного товариства в Хорватії, Союзу русинів - українців.

СОЮЗІВКА ВІДЗНАЧАЄ 70-РІЧЧЯ ЕКА!

Неділя, 13-го серпня 1972 року

год. 8-ма вечора

КОНЦЕРТОВА ЗАЛЯ „ВЕСЕЛКИ"

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ ВЕЧІР

ДЛЯ ВШАНУВАННЯ 70-РІЧЧЯ

МАЕСТРА ЕДВАРДА КОЗАКА-ЕКА і з нагоди ВІДКРИТТЯ ВИСТАВКИ КАРТИН „ТРЬОХ КОЗАКІВ" на СОЮЗІВЦІ

■ Участь приймають: Я. Гніздовський, Е. Козак, Ів. Керницький-Ікер і М. Понеділок, — при співучасти Ансамблю Працівників Союзівки.

■ Музичне оформлення Оксани Борбич і Володимира Доболіака.

■ Цього ж дня, о год. 1-ій з полудня, відкривається в концертовій залі „Веселки" — ВИСТАВКА КАРТИН Едварда, Юрія і Яреми Козаків.

■ Управа Союзівки запрошує Всіх довколишніх вакаційних Гостей до численної участи в цій імпрезі.

ОСЕЛЯ ОДВУ ім. О. ОЛЬЖИЧА в ЛІГАЙТОНІ, Па.

повідомляє,, що

УЧАСНИКИ КУРСІВ УКРАЇНОЗНАВСТВА НА ОСЕЛІ

запрошують Українську Громадськість на

ВЕЧІР УКРАЇНСЬКОЇ ПІСНІ, СЛОВА й ТАНКІВ

на суботу вечером 6-го серпня ц. р.

В ЧАС ТАНКОВОЇ ЗАБАВИ

та на

ПОКЛІН ЛЕСІ УКРАЇНЦІ

на неділю 13-го серпня ц. р.

на годину 3-тю по полудні

В програмі монтаж В. Мельника драматичної поеми Лесі Українки „Иоанна — жінка Хусова", музична ілюстрація „Верховино" та співи й народні танки.

Організаційна Комісія ЮМПЗустрічі

повідомляє всіх Сеніорів, Членів Пластприяту і Гостей, які плянують час ЮМПЗ перебути на „Вовчій Тропі", що для їхніх дітей у передновацькому (від 5 літ) і новацькому віці буде вестися

ДЕННИЙ ТАБІР

під опікою пластових виховниць приблизно 3 години до полудня і 3 години після полудня кожного дня. Зголошувати дітей до денного табору можна на адресу Plast, Ink., 142 Second Avenue, New York, N.Y. 10003 зі зазначенням: ЮМПЗ - Денний табір.

УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНО-ДЕРЖАВНИЙ СОЮЗ у ЗСА

з великим смутком повідомляє,
що в ночі з 2-го на 3-го цього місяця помер у лікарні
ДІЙСНИЙ ЧЛЕН СОЮЗУ

св. п.

ТЕОДОР ГРІНЧЕНКО

хорунжий Армії УНР.

ПАНАХИДА буде відправлена в цю п'ятницю о год. 7-ій веч. у похоронному заведенні П. Яреми.

У СУБОТУ о год. 9-ій ранку буде відправлена Заупокійна Служба Божа у православній катедрі св. Володимира, 160 Захід 82 вулиця, звідки Тіло Небіжчика буде перевезене на український православний цвинтар у Бавнд Бруку, де й буде похований о год. 11:30.

ГОЛОВНА УПРАВА УНДС

УКРАЇНСЬКЕ СПОРТОВЕ ТОВАРИСТВО „ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ" в НЮАРКУ, Н. Дж.

в глибокому смутку повідомляє всіх своїх Членів і Громадянство,
що в середу, 2-го серпня 1972 р., о 5-ій год. ранку в лікарні,
по короткій але тяжкій недузі відійшов від нас у Вічність
на 51-ому році життя

сл. п.

МИХАЙЛО ЛЕБЕДЬ

довголітній заслужений Член Товариства, постійний активний Член Управи, а останньо організаційний референт та ланковий плавацької ланки (чемпіона УСЦАК 1971 року), видатний Член багатьох громадських установ.

■

Засмученій і болем опечаленій Родині: Вшан. Пані Соні, доні Мотрі і синові Орестові, як рівнож ближчій і дальшій Родині Покійного Управа У.С.Т. „Чорноморська Січ" висловлює якнайщиріше співчуття.
Його віддана і жертвенна праця в Товаристві залишиться навіки взірцем Великого Громадянина, Спортового Діяча та Приятеля української молоді.

УПРАВА У.С.Т. „ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ"

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими,
що в середу, 2-го серпня 1972 р., по тяжкій недузі упокоїлась в Бозі,
в шпиталі Медикал Сентер в Олбані, Н.Й.

НАША НАЙДОРОЖЧА ДРУЖИНА, МАМА і ТЕТА

бл. п.

ОЛЬГА ЦІСИК

проживши 73 роки.

ПОХОРОН відбудеться в понеділок, 7-го серпня 1972 р. з української православної церкви св. Михаїла в Юніондейл, Лонґ Айленд, Н.Й.

Тіло Покійної спочиває в Сенко Фюнерал Гом, Пенінсуля Булевард та Фронт Стріт в Гемстед, Лонґ Айленд, Н.Й.

В глибокому смутку:

Муж ВОЛОДИМИР з дочкою КОРНЕЛЕЮ;
Брат ВОЛОДИМИР КОСТИШИН;
Сестрінки ЛЕСЯ БЕРВЕЦЬКА,
ОЛЯ КЛИМКОВИЧ;
Стрий МАТВІЙ КОСТИШИН з Родинами;
Вся ближча і дальша Родина в Україні.

ТОВАРИСТВО КОЛ. ВОЯКІВ УПА ІМ. ГЕН.-ХОР. РОМАНА ШУХЕВИЧА-ЧУПРИНКИ — ВІДДІЛ в НЮАРКУ

в глибокому смутку повідомляє,
що дня 2-го серпня 1972 р. відійшов у Вічність
НАШ ДРУГ

МИХАЙЛО ЛЕБЕДЬ-ЮРКО

колишній старшина УПА, член Обласного Проводу УПА-Північ, заступник голови Управи Відділу.

ПОХОРОН в суботу 5-го серпня 1972 р. о год. 8:30 ранку з похоронного заведення Литвин при 801 Спрінґфілд Евню, Ірвінґтон, Н.Дж., на український православний цвинтар в Бавнд Бруку, Н.Дж.

Управа Відділу Т-ва кол. Вояків УПА закликає всіх членів до участи в похоронних обрядах.

■

Родині Покійного Друга висловлюємо наше найщиріше співчуття.

УПРАВА ВІДДІЛУ Т-ВА КОЛ. ВОЯКІВ УПА в НЮАРКУ, Н.Дж.

У вівторок, 8-го серпня ц. р. в год. 8-ій рано
у Церкві СВ. ЙОСАФАТА при Дуц Евню в ТРЕНТОНІ, Н. Дж.
буде відправлене

ЗАУПОКІЙНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ

ЗА СПОКІЙ ДУШІ

бл. п.

КЛИМЕНТИНИ з ГАЙДУКЕВИЧІВ КРУПИ

довголітньої учительки народніх шкіл Посяння,
В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ЇЇ СМЕРТИ.

■

Покійна відійшла у Вічність на 88-му році життя, 28-го червня ц. р. Похорон відбувся 30-го червня ц. р. в Перемишлі.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

СИН з РОДИНОЮ

Ділимося сумною вісткою з Членами і Громадянством,
що дня 2-го серпня 1972 р. відійшов від нас у Вічність

бл. п.

МИХАЙЛО ЛЕБЕДЬ

довголітній член Т-ва і кол. член Дирекції Кредитівки.

Просимо членів до участи в Панахидах і Похоронних Обрядах в суботу 5-го серпня 1972 р.

■

Опечаленій Дружині, Дітям і Родині складаємо найщиріші вислови співчуття.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

УПРАВА ВІДДІЛУ О.У.А. „САМОПОМІЧ" і ДИРЕКЦІЯ КРЕДИТІВКИ

СОЮЗ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИХ СПОРТОВИХ ТОВАРИСТВ - СХІД
ділиться сумною вісткою з членами Спортових Товариств Америки і Канади,
що дня 2-го серпня 1972 р. відійшов у Вічність
ненадійно і передчасно
ЧЛЕН УПРАВИ

бл. п.

МИХАЙЛО ЛЕБЕДЬ

■

Дружині, Дітям і Рідні Покійного складає найщиріші співчуття —

УПРАВА СУАСТ-СХІД

ОРДЕНСЬКА РАДА ОРДЕНА ЗАЛІЗНОГО ХРЕСТА УНР

ділиться сумною вісткою,
що хорунжий Окремої Кінної Дивізії Армії УНР

бл. п.

ФЕДІР ГРІНЧЕНКО

учасник Визвольних Змагань, лицар Залізного Хреста, відійшов у Вічність 3-го серпня 1972 року.

ПАНАХИДА відправиться в похоронному заведенні П. Яреми в п'ятницю, 4-го серпня, о 7-ій веч.

СЛУЖБА БОЖА відправиться в суботу, 4-го серпня, о год. 9-ій ранку в катедрі св. Володимира при 82-ій вулиці в Ню Йорку, а опісля похорон о год. 11:30 ранку в С. Бавнд Бруку, Н.Дж.

Орденська Рада просить всіх Лицарів, б. Вояків і всіх Приятелів прийняти участь в цій сумній події.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

сл. п.

СТЕФАНІЇ ҐЕРМАК

яка відійшла у Вічність 30 червня 1972 р.

в середу, 9-го серпня 1972 року

о год. 8:30 ранку

в церкві св. Юра в Ню Йорку

при Сьомій вулиці

буде відправлене

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ З ПАНАХИДОЮ

про що повідомляють

ДІТИ, ВНУКИ і РОДИНА

КОМІСІЯ УВАН ДЛЯ ВИВЧЕННЯ І ПУБЛІКАЦІЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ СПАДЩИНИ В. ВИННИЧЕНКА

з глибоким смутком повідомляє,
що за останній місяць відійшли у Вічність такі
Члени - Прихильники і щедрі Жертводавці
у фонд Винниченка:

бл. п. ЯКІВ ВЕЛИЧКО
бл. п. проф. ІВАН РОЗГІН
бл. п. проф. АРТЕМ ОРЕЛ
бл. п. інж. ПЕТРО ШОХ

ВІЧНА ЇМ ПАМ'ЯТЬ!

Рідним і Друзям Покійних Винниченківська Комісія УВАН висловлює глибоке співчуття.

У пам'ять Дорогої нам

бл. п. Марії з Ґоцьких Дашо

ми зложили 20.00 дол. на Фонд Верховного Архиєпископа.

МАРІЯ та ЗІНОВІЙ ХРАПЛИВІ

Замість квітів на свіжі могили

о. АНДРІЯ і ЕМІЛІЇ СТАСЮКІВ

на фонд „Церква в потребі" 30.00 дол.

складає РОДИНА СОНЕВИЦЬКИХ

Замість квітів на могилу

сл. п. СТЕФАНІЇ ҐЕРМАК

склали 25.00 дол. на Фонд Катедр Українознавства на Гарварді

СЕМЕН і ОЛЬГА ЛІТЕПЛО

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п. ЕВГЕНА ВЕЛИГОРСЬКОГО

складаємо 20.00 дол. на цілі НТШ в ЗСА.

ОКСАНА і РОМАН ЧАВСИ

Іспити зрілости в школі українознавства Товариства „Рідна Школа" в Детройті, Міч.

ПРОФ. П. ГАЙДА, ПРОФ. Л. БОДНАРУК, Д-Р Б. ЛОНЧИНА, ПРОФ. М. ОЛЕСНИЦЬКА, ІНСП. І. БІЛОУС
І. ЛІСІКЕВИЧ, Р. ГРИВНАК, О. ЛАЗУРЕНКО, П. ЛАЗАРЧУК, ГАЛИНА ЛЯШ, Р. ГНАТЮК, Х. ДИГДАЛО
Ю. ДЖУЛЬ, Р. СТОРОЖУК, І. ШЕХОВИЧ, Х. ВАЛЬНЮК, О. КАЛЬБА, О. КОРОЛЬ, Р. ВЕЛИЧКОВСЬКИЙ

У днях 6 і 20 травня ц. р. відбулися іспити зрілости учнів останньої кляси школи українознавства Товариства „Рідна Школа" в Детройті. Членами іспитової комісії були: інспектор Шкільної Ради УККА Іван Білоус, директор школи д-р Богдан Лончина, опікун останньої кляси проф. Леонтина Боднарук, проф. Марія Олесницька й проф. Пилип Гайда.

Успішно склали іспити наступні випускники: 1. Христина Валюх, 2. Роман Величковський, 3. Роман Гнатюк, 4. Роман Гривнак, 5. Юрій Джуль, 6. Христина Дигдало, 7. Орест Кальба, 8. Олександер Король, 9. Петро Лазарчук, 10. Оля Лазуренко, 11. Іва Лісікевич, 12. Галя Ляш, 13. Ростислав Сторожук, 14. Іреней Шехович.

Заходами Товариства „Рідна Школа", в залі Українського Осередку при вул. Карпентер, була влаштована зустріч громадян з абсольвентами.

При накритих і прикрашених живими цвітами столах зайняли місця душпастирі трьох українських парафій, дирекція й учителі, представники громадських організацій та членство Рідної Школи й Батьківського Комітету. При фронтовому ряді столів сиділи абсольвенти нашої школи.

Після відкриття вечора й привітального слова голови Товариства, були взаємні прощання. Від школи промовляв проф. Леонтина Боднарук, а від учнів — Андрій Приходько.

Зворушливим був той момент, коли від імені абсольвентів узяв слово Петро Лазарчук і розказав, з якою посвятою працювали учителі-педагоги, щоб передати учням всебічне знання про Україну та пошану й любов до культури предків, до рідних традицій.

Директор школи д-р Б. Лончина, разом з Степаном Феденком представили поіменно випускників, яким було роздано матуральні свідоцтва й пам'ятки (твір П. Зайцева — „Життя Тараса Шевченка").

Викликаних абсольвентів авдиторія вітала оплесками.

Випускники школи українознавства — то майже у сто відсотках майбутні студенти високих шкіл, майбутні професіоналісти, і саме тому наша громада вже заздалегідь бере їх на облік, додає усіх старань, щоб вони не розгубилися. Приявний на залі, почесний гість, інспектор Іван Білоус вітав молодь від себе й від голови Шкільної Ради УККА д-ра Е. Жуковського. Він по-батьківськи апелював до совісти випускників, щоб вони, засновуючи свої сім'ї, не входили в супружий стан з чужинцями.

Була теж мистецька частина програми.

Солістка хору „Трембіта", Мирослава Брездень, при акомпаньяменті Степанії Колодницької, відспівала композиції Дремлюги „Рідні простори" та Гайворонського „Через річку гребелька". Обидві пісні, а зокрема народна пісня в обробці Гайворонського, припала дуже до вподоби гостям, оплески яких довго не давали змоги зійти солістці із сцени.

Колись учениця нашої школи українознавства, а тепер відома із своїх виступів на українських й американських сценах, Мотря Макар, виконала, її ж укладу, танки: „Їхав козак за Дунай", „Буковинські коломийки" й „Ой, летіли гусоньки". Успіх молодої балерини між іншим і в тому, що вона вдатно поєднує елементи українського народного танку з модерним балетом.

Хоч коротка, але ефектовно виконана мистецька програма, викликала святковий настрій, що передавався теж молодим глядачам.

Після проведення душпастирями молитви, почалась, старанно підготована паніями, під проводом імпрезової референтки Софії Бей і Галини Калитяк, спільна вечеря.

Керівником програми вечора був Степан Феденко. Його дружні шаржі, пов'язані з низкою осіб з-поміж учителів, рідношкільників і батьків шкільної молоді, внутрили на залі родинну атмосферу. Феденкова легкість вислову, з нотками гумору й легкої сатири, усім подобалась.

Зустріч з випускниками, як висловлювались приявні на залі гості, пройшла з успіхом, була на культурному рівні.

Заключне слово виголосила Галина Калитяк. Вона, від імені Управи Товариства, подякувала всім. Душпастирям і почесним гостям за їх увагу до українознавчого шкільництва. Подякувала теж виконавцям мистецької програми й тим, що помагали влаштувати спільну вечерю.

Осип Сливинський

Концерт скрипаля Рафаїла Венке

На закінчення концертового сезону в Ньюарку виступив з власним реситалем скрипаль Рафаїл Венке в залі Моунт Вернон дня 10-го червня 1972.

Цьогорічний концерт почався Брамса Скерцом ц-моль, де жартівливий стиль твору передав мистець свіжо і по-весняному. Брамс майстер камерної музики, що в своїх творах держався форми і будови Бетговенівських сонат, ставив великі вимоги не тільки до себе самого, як композитора, але і до виконавців. Рафаїл Венке і п. Дарія Каранович були вірними інтерпретаторами Сонати А-дур ч. 2 оп. 100, як технічно так і виразово. Всі три частини звучали поетично, глибоко, з найтоншими динамічними ньюансами, з притаманним Брамсові випроваджениям середніх голосів, як і темних кольорів, що все пробивалося на перший плян та надавали сонаті Рембрандтівського тону.

Останньою точкою в першій частині концерту було „Капрічіо алла данца" Грудина — віртуозна, темпераментна, композиція на тему української жартівливої пісні, яку соліст виконав з легкістю і повним.

Прегарна Романца Ф-дур, то знову ж навіяна народними мотивами тужлива Романца Степового були для публіки наче спомином про рідний край.

Дві композиції знаменитих майстрів скрипки „Скерцо-Тарантелля" Венявського і „Ля Кампанелля" Паганіні доли змогу Рафаїлові Венке показати свою блискучу техніку, віртуозний розмах та палкий темперамент.

Зачарована звуками скрипки Аматі публіка вітала виконавця квітами та домагалась наддатків.

До успіху концерту причинився досконалий акомпаньямент піяністки Дарії Каранович, що відчула не тільки задуми кожного композитора, але й ідеї соліста.

Серед української спільноти на американському континенті мінімальне число скрипалів - виконавців, тому, це й тільки не виступає Рафаїл Венке, маші громада повинні з вдячністю приймати його концерти, які є на високому мистецькому рівні та свідчать про постійну, серйозну працю мистця над собою. Своє знання передає мистець українській молоді, виховуючи в УМІ ряд молодих скрипалів, а ввесь дохід зі свого концерту призначив на катедру українознавства при Гарварді.

Таїса Богданська

Д-р мед. Ярослав Марчук — новий український професіоналіст в Чикаґо

Д-р Ярослав Марчук, син Михайла і Анни Марчуків, діяльних громадян Чикагівської Громади, прибув до Чикаґо дитиною в 1950-ому році з Европи. Тут закінчив парохіяльну школу св. о. Миколая, а відтак Середню Школу (Гай Скул) св. Ігнатія з найвищим відзначенням. Свої передмедичні студії відбув на Лойола Університеті в Чикаґо, закінчуючи їх після чотирьох літ з найкращим успіхом, як „гонор студент". Згодом вступив на студії у Медичній Школі Стейту Іллиной, які закінчив у цьому році, отримавши в дне 2 червня диплом доктора медицини. Вже в школі св. о. Николая поза нормальними шкільними заняттями був активний в оркестрі цієї школи, здобуваючи першу нагороду за гру на скрипці. Тоді також Ярослав став членом Юного СУМА Оседку ім. Павлушкова, де м. ін. є членом оркестри і одним із її найкращих солістів. Один рік був також інструктором для початкуючих оркестрантів. Під час літніх ферій відбуває літні табори СУМА. Після отримання лікарського диплому д-р Ярослав практикує лікарем в Іллинойському Шпиталі в Чикаґо. Батьки і вся родина є членами УНСоюзу.

Д-р Ярослав Марчук

Батько Михайло був двократним делегатом на конвенції УНС в Ню Йорку і Клівленді. Є рівночасно фін. секретарем Дому Відділів УНС і членом Управи Окружного Комітету УНС на Іллиной, членом дирекції Ощадн. Каси „Певність" та інших організацій. Новому українському професіоналістові — д-рові Ярославові Марчукові треба побажати якнайкращих успіхів на його новій дорозі життя.

Н.

Бібліотека Пласту і Рідної Школи у Філядельфії проголошує Літературно-Мистецький Конкурс для молоді

Вже повних чотирнадцять років існує у Філядельфії українська бібліотека, що її проводять пластові курені „Чортополохи". Це чи не найактивніша в Америці громадська українська книгозбірня, що її фахово упорядкована колекція нараховує около 4000 томів. Це бібліотека, що її гордістю є не численні, недоторкані, педантично посклаиані в елегантних шафах книжки на показ — але кількість випозичених у році томів, кількість активних читачів. Бібліотека користає з фондів Товариства „Рідна Школа" та із безкоштовного приміщення в парафіяльному будинку католицької церкви Царя Христа — але служить вона цілій українській громаді Філядельфії.

Бібліотека вважає своїм завданням активно промощувати шлях української книжці. У „бібліотеці Чортополохів" українська книжка не тільки не шукає читача, але і його знаходить. Як один із засобів пропаганди української книжки в роках 1970-71 бібліотека провела конкурс книгочитання, який викликав зацікавлення в ній і поза межами Америки і який закінчився кількома грошовими нагородами. Цього року бібліотека проголошує Літературно - Мистецький Конкурс і закликає українську молодь у віці від 12 до 18 років узяти в ньому участь. Конкурс відбудеться у місяці жовтні і закінчиться літературно - мистецьким вечором. Про сам конкурс будуть ще своєчасно оголошення в пресі, але вже тепер Бібліотека закликає всіх зацікавлених підготовити у вакаційний час твори, що їх можна буде надіслати на конкурс, а саме літературні нариси, вірші, оповідання, скечі на довільну тему, як теж малюнки, афіші чи якінебудь інші мистецькі композиції на тему книгочитання взагалі або на тему якоїсь прочитаної лектури. Надіслані на конкурс твори оцінюватимуть два окремі жюрі, а саме: літературне жюрі, в склад якого запрошені педагоги та письменники: Оксана Генгало, Іван Керницький та Уляна Любович та мистецьке жюрі, в склад якого запрошені мистці: Софія Лада, Петро Мегик та Марія Стефанів. Переможцям призначені грошові нагороди, що їх фундаторами будуть такі українські установи та громадяни: Українська кредитова кооператива „Самопоміч", Щадниця „Тризуб", Товариство Українських Інженерів, відділ у Філядельфії, Українське Лікарське Товариство, відділ у Філядельфії, власник книгарні „Оріон" Михайло Дуцінович, власник фірми продажу авт Форд-Меркюрі Ярослав Палатайко та 24 Курінь У.П.С. „Чортополохи". Організацію конкурсу саймається окремий комітет, що його очолює референт конкурсу Людмила Чайківська, і що його членами є пластунки-сеніорки Славомира Білас та Віра Пак. В усіх справах конкурсу просимо звертатися на адресу:

Mrs. Ludmyla Chajkowsky, 4641 Old York Road, Philadelphia, Pa. 19140.

Марта Тарнавська, бібліотекар Бібліотеки Пласту і Рідної Школи

Український Інститут Модерного Мистецтва звільнений від податку

Чікаґо. — 20 червня ц. р. „Департамент оф Інтернал Ревню" дав право Українському Інститутові Модерного Мистецтва бути звільненим від податку.

Для ширшого українського суспільства, яке ще не ознайомлено з Інститутом, подаємо декілька даних про нього, а по прочитанні їх просимо вступати в члени.

Український Інститут Модерного Мистецтва був зорганізований з метою доповнити нинішній український культурний світ новими напрямами у мистецтві. Теперішнє людство живе у столітті космічних відкрить і досліджень, а нові винаходи у різних розвинених людиною галузях знання і техніки виникають майже кожного дня. До цих галузей належить і мистецький світ, бо він доповнюється все новими творчими досягненнями.

Для сучасного українського суспільства немає іншого вибору, як увійти й прийняти цей новий напрям сучасного мистецтва, бо багато теперішніх молодих українських мистців є його інтегральною частиною. А коли ці мистці мають бути збереженні, як творчі представники сьогочасного культурного українського світу, їм є потрібний український центр, який підходив би під їхній теперішній мистецький смак. Для цієї й інших причин, як наприклад — улаштування мистецьких виставок і створення сучасної української мистецької літератури — був створений Український Інститут Модерного Мистецтва в Чікаґо.

Тепер Український Інститут Модерного Мистецтва дістав право бути звільненим від державного податку, так що члени й добродії Інституту можуть включити свої датки й пожертви на нього до податкових відтягнень згідно з державним законом, зазначеним у 170-му розділі Державного Кодексу.

Шановна Громадо! — Тільки Ви зможете допомогти Українському Інститутові Модерного Мистецтва, бо Ви є сучасними свідками його творення і розбудови. Тільки Ви можете бути першими добродіями й членами цього почину.. Щоб стати членом або добродієм Інституту проситься звертатися до:

Ukrainian Institute of Modern Art, 2351 West Chicago Avenue, Chicago, Ill., 60622.

Борис Р. Антонович — адвокат

ПОЕЗІЇ І. ДРАЧА ЧЕСЬКОЮ І СЛОВАЦЬКОЮ МОВАМИ

У видавництві „Словацький Письменник" вийшла друком збірка поезій Івана Драча словацькою мовою п. н. „Дівокветˮ. Поезії Драча переклав Ян Марсік з допомогою пряшівської письменниці Марії Рудловчак.

Водночас появився також чеський переклад вибраних нових поезій Івана Драча чеською мовою. Це вже друга збірка поезій Драча чеською мовою.